

Instuderings- och diskussionsfrågor till boken

Ansvar och sekretess i förskola, skola och fritidshem

1. Vad måste du tänka på om du planerar en skolresa med din klass eller förskolegrupp?
  - a. Beträffande finansiering av resan.
  - b. Barnens/elevernas säkerhet
  - c. Din egen säkerhet
  - d. Transporter
  - e. Skall resan betraktas som en fritidsaktivitet för läraren?
2. Vilken skillnad är det mellan ett anställningsavtal och ett kollektivavtal?
3. Kan en medarbetare bli skild från sin anställning av personliga skäl? Vilka skäl kan det i så fall vara?
4. Vad innebär anmälningsplikten enligt Socialtjänstlagen?
  - a. Vilka omfattas av anmälningsplikten?
  - b. Kan sekretesslagen hindra en personal i förskolan eller skolan från att göra en anmälan?
  - c. Vem gör du anmälan till enligt Socialtjänstlagen?
  - d. Blir ett barn alltid omhändertaget i samband med en anmälan om missförhållanden i familjen?
  - e. Kan en anmälan bero på att man misstänker att barnet skadar sig självt?
5. En god arbetsmiljö är mycket viktig för den allmänna folkhälsan och för utvecklingen av bättre arbetsplatser.
  - a. Vilka grupper i förskola och skola omfattas av Arbetsmiljölagen?
  - b. På vilket sätt skiljer sig arbetsgivarens och arbetstägarens ansvar åt beträffande arbetsmiljöns utformning?
  - c. Kan en rektor bli ansvarig för att en elev får en klämskada i en dörr?
  - d. Måste en arbetsgivare ta hänsyn till en enskild anställds fysiska och mentala förmåga när arbetsuppgifter fördelas?
6. Mobbning har blivit ett alltmer uppmärksammat problem i den svenska skolan.
  - a. I vilka olika lagar som anknyter till förskola, skola och fritidshem regleras frågor om mobbning eller kränkande behandling?
  - b. I den nya *Lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever* framgår att skolan skall upprätta en likabehandlingsplan. Vad skall en sådan plan innehålla?
    - i. Har denna lag gjort det möjligt för elever att kräva skadestånd från huvudmannen om man utsatts för mobbning?
    - ii. Vad krävs för att ett skadestånd skall kunna utdömas?
  - c. Vem kan en elev göra anmälan till om eleven känner sig mobbad?
  - d. Vilka tillsynsmyndigheter skall följa utvecklingen av åtgärder mot mobbning?
  - e. Vilken skillnad gör lagstiftaren mellan diskriminering och kränkande behandling?
  - f. Vad avses med indirekt diskriminering?

7. Ge exempel på vad som kan betraktas som tjänstefel inom verksamheter som berör barn och unga.
8. Kan personal i förskola, skola eller fritidshem bli straffrättsligt ansvarig om ett barn skadas eller omkommer i verksamheten? Vilka principer måste vara uppfyllda för att ett sådant ansvar skall kunna utkrävas?
9. Skadeståndslagen
  - a. Vilka principer skall vara uppfyllda för att ett skadeståndsansvar skall kunna utkrävas av en anställd?
  - b. Vad innebär principalansvaret?
  - c. Har barn eget skadeståndsansvar? I så fall, från vilken ålder?
  - d. ”Stämjärnsålet” är ett principiellt viktigt mål som prövats i Högsta domstolen.
    - i. Hur dömer domstolen i detta mål och vilka konsekvenser kan man dra beträffande den praktiska verksamheten ute i institutionerna.
    - ii. Hur stämmer domen överens med skadeståndslagens övergripande innebörd.
10. Kan elever åläggas kollektivt ansvar för en skada som en elev har orsakat?
11. Har en rektor rätt att inspektera elevskåpen för att kontrollera att inget obehörigt finns i skåpen? Vilka förutsättningar gäller?
12. Yttrande- och åsiktsfrihet är grundlagsskyddade fri- och rättigheter. Diskutera vilka möjligheter en rektor på en kommunal skola har att inskränka dessa rättigheter för personalen respektive eleverna.
13. Vilka kriterier skall vara uppfyllda för att en handling kan bedömas som ”allmän”?
14. Inom skolan förekommer många olika kategorier av handlingar. Vilka av dessa skall betraktas som allmän offentlig handling respektive allmän sekretessbelagd handling?
  - a. individuella handlingsplan (IUP) för elever i grundskolan
  - b. elevjournal inom skolhälsovården
  - c. åtgärdsprogram fastställt i elevvårdskonferensen
  - d. betygsregister
  - e. närvarolistor
15. Inom skolans verksamhetsområde finns två självständiga verksamhetsgrenar med stark sekretess (omvänt skaderekvisit). Vilka är dessa verksamhetsgrenar?
16. Från huvudregeln om stark sekretess finns flera undantagsregler. Vilka är de vanligast förekommande undantagen som personal inom skolan kan åberopa?
17. Den s.k. generalklausulen är omstridd. Vilka kategorier inom skolan omfattas av den och vad innebär den?
18. Skolkuratoren och skolsköterskan meddelar föräldrarna på ett informationsmöte att de uppgifter som elever lämnar till dem inte kommer att föras vidare varken till föräldrarna eller skolans ledning eller någon annan på grund av tystnadsplikten. Kan

kuratorn och skolsköterskan undanhålla föräldrar och kolleger sådan information?